Satakunnan maakuntakaava

Valmisteluvaihe 2005

2. Alueiden käytön ekologinen kestävyys

(LUONNOS)

Melutasoltaan hiljaiset alueet

SATAKUNTALIITTO
Ympäristösuunnittelija
Anne Savola
14.7.2005
tarkistus 18.11.2005 ja
9.1.2006

Kuvat: Anne Savola
Kartat: Aija Lepistö

1. JOHDANTO.....5

1.1. Hiljaisten alueiden kartoittamisesta.....5

2. MAAKUNTAKAAVOITUS.....5

2.1. Maakuntakaavaa koskevat sisältövaatimukset.....5

2.2. Maakuntakaavan laadinta Satakunnassa.....6

3. MELUTASOLTAAN HILJAISTEN ALUEIDEN KARTOITTAMINEN SATAKUNNASSA.....6

3.1. Melutasoltaan hiljaisten alueiden kartoitus Satakunnassa.....6

3.2. Satakunnan maakuntakaavan taustaselvitys.....8

4. ”HILJAISUUDEN KEITAAT SATAKUNNASSA”- SELVITYKSESTÄ SAATU PALAUTE.....8

5. PALAUTTEEN POHJALTA TEHDYT TARKISTUKSET JA KOMMENTIT.....8

6. MELUTASOLTAAN HILJAISTEN ALUEIDEN MERKITSEMISTÄ JA OIKEUSVAIKUTUKSISTA MAAKUNTAKAAVASSA.....11

7. EHDOTUS MELUTASOLTAAN HILJAISTEN ALUEIDEN OSOITTAMISTAVASTA SATAKUNNAN MAAKUNTAKAAVASSA.....11

7.1. Melutasoltaan hiljaisia alueita koskevat merkintäehdotukset Satakunnassa.....11

7.2. Maakuntakaavaan ehdotettavat melutasoltaan hiljaiset alueet.....12

7.2.1. Muut ehdotukset.....14

7.3. Maakuntakaavaan ehdotettavien melutasoltaan hiljaisten alueiden yleisluonnehdinta.....14

8. VAIKUTUSTEN ARVIOINTI.....16

Liite 1: Lyhennelmä ”hiljaisuuden keitaat Satakunnassa”-julkaisusta saaduista kommenteista teemoittain.....21

Liite 2: Maakuntakaavaan ehdotettavien melutasoltaan hiljaisten alueiden ja kohteiden kuvaukset.....25

1. JOHDANTO

Melu on yksi tämän hetken merkittävistä elinympäristön laatua, viihtyisyyttä ja terveyttä heikentävistä tekijöistä. Sitä mukaa, kun meluongelma on tunnistettu, on vastaavasti hiljaisuuden arvostus kasvanut. Toisaalta erilaisten toimintojen koneellistuminen ja melua aiheuttavien toimintojen yleistyminen ovat johtaneet siihen, että melutasoltaan hiljaisia ympäristöjä on entistä vähemmän. Alueiden säilyminen hiljaisina voidaan turvata pitkällä tähtäimellä vain ottamalla ne huomioon omina kokonaisuuksina maankäytön suunnittelussa.[1]

Satakunnassa toteutettiin pääosin vuonna 2003 melutasoltaan hiljaisten alueiden pilottiselvitys eli HiljaPiSa-projekti. Työn tavoitteena oli löytää Satakunnan maakunnallisesti merkittävät hiljaiset alueet –"hiljaisuuden keitaat" – sekä kehittää terminologiaa ja kartoittamiseen soveltuvia menetelmiä. Selvitys oli samalla Satakunnan maakuntakaavan taustaselvitys. Selvityksen laadintaa rahoittivat ympäristöministeriö sekä liikenne- ja viestintäministeriö. Työn toteutuksesta vastasi Satakuntaliitto.

Maakunnallinen pilottiselvitys postitettiin valmistumisensa jälkeen laajalti tiedoksi eri tahoille Satakunnassa sekä naapurimaakuntien liitoille ja alueellisille ympäristökeskuksille. Tässä selvityksessä käydään läpi palautteen pohjalta tehdyt aluetarkistukset Satakunnassa sekä tehdään ehdotus melutasoltaan hiljaisten alueiden osoittamistavasta Satakunnan maakuntakaavassa. Ehdotus täsmentyy vielä, kun maakuntakaavan valmisteluvaiheen aineisto on kaikilta osin koossa.

1.1. Hiljaisten alueiden kartoittamisesta

Hiljaisten alueiden kartoittamiseen on kiinnitetty huomiota jo vuonna 1986 meluntorjuntalain säätämisen yhteydessä. Meluntorjunta ja sen tavoitteet sisällytettiin vuonna 2000 voimaan tulleeseen ympäristönsuojelulakiin.[2] Meluhaittoihin ja melualueisiin on kiinnitetty huomiota myös valtakunnallisissa alueidenkäyttötavoitteissa [3]. EU:n ympäristömeludirektiivin tavoitteissa on mainittu vähämeluisten alueiden kartoittaminen taajamissa ja rakentamattomilla alueilla [4]. Valtioneuvoston periaatepäätöksessä (13.2.2003) toimintaohjelmaksi luonnon virkistyskäytön ja luontomatkailun kehittämiseksi esitetään toivomus, että maakunnan liitot selvittäisivät luonnon virkistyskäytön ja luontomatkailun kannalta merkittävimmät hiljaiset luonnonalueet ja niiden hiljaisina säilyttämisen mahdollisuudet [5]. Myös ympäristöministeriön asettaman meluntorjunnan kehittämistä pohtineen työryhmän vuonna 2004 julkaistussa ehdotuksessa valtakunnalliseksi meluntorjuntaohjelmaksi vuoteen 2020 saakka tuodaan esiin hiljaisten alueiden kartoittamis- ja säilyttämistarve [6].

Ympäristöministeriön 11.3.2005 julkaisemassa tiedotteessa[7] todetaan hiljaisten alueiden selvittämisen lähteneen hyvin käyntiin. Tiedotteessa todetaan mm. seuraavaa:

> *"Luonnon virkistyskäyttöä ja luontomatkailua koskeva hiljaisten alueiden kartoittaminen lähti Suomessa käyntiin Satakunnan aluetta koskevalla pilottiselvityksellä, joka valmistui vuonna 2004. Tällä hetkellä hiljaisten alueiden selvityksiä ovat Satakuntaliiton lisäksi tehneet ainakin Pohjois-Savon, Kainuun ja Kymenlaakson liitot. Alustavia selvityksiä hiljaisista alueista on sen lisäksi tehty ainakin Uudenmaan, Päijät-Hämeen ja Keski- Suomen liittojen alueilta.*
>
> *Muissa liitoissa hiljaisten alueiden kartoitukset on tarkoitus tehdä myöhemmin maakuntakaavan laadinnan yhteydessä. Pirkanmaan alueella on katsottu, että seudullisina hiljaisina alueina toimivat alueen kansallispuistot sekä laajat virkistys- ja metsäalueet. Lapin ja Pohjanmaan alueilla kiinnostus hiljaisten alueiden määrittelyyn on liittynyt lähinnä matkailun vetovoima-alueisiin."*

2. MAAKUNTAKAAVOITUS

2.1. Maakuntakaavaa koskevat sisältövaatimukset

Maakuntakaava on yleispiirteinen suunnitelma maakunnan alueiden käytöstä. Siinä esitellään maakunnan yhdyskuntarakenteen ja alueiden käytön perusratkaisut keskipitkällä ja pitkällä aikavälillä. Sen laatii ja hyväksyy maakunnan liitto. Maakuntakaava kuuluu maankäyttö- ja rakennuslain mukaiseen suunnittelujärjestelmään. Muita kaavoja ovat kunnassa laadittavat yleis- ja asemakaavat.

Maakuntakaavan sisältövaatimukset on määritelty maankäyttö- ja rakennuslaissa (MRL 28 §). Kaavan tulee perustua riittäviin tutkimuksiin ja selvityksiin (9 §). [8]

---

[1] Karvinen & Savola: 3 (Esipuhe/Mauri Heikkonen)
[2] Karvinen & Savola 2004: 7
[3] Ympäristöministeriö 2000
[4] Euroopan yhteisö 2002
[5] Valtioneuvosto 2003
[6] Ympäristöministeriö 2003
[7] Ympäristöministeriö 2005
[8] Maankäyttö- ja rakennuslaki 1999

2.2. Maakuntakaavan laadinta Satakunnassa

Satakunnan maakuntakaavaa laaditaan viidessä eri vaiheessa. Kansalaisilla ja muilla osallisilla on mahdollisuus antaa palautetta ja ottaa kantaa kunkin suunnitteluvaiheen sisältöön. Kaavan laatimisvaiheen aineisto on tarkoitus asettaa mielipiteitä ja rakentavaa vuorovaikutuspalautetta varten nähtäville vuonna 2006.

Satakunnassa maakuntakaavan tavoitteet on asetettu kesäkuussa 2004 [9]. Alueiden käytön ekologista kestävyyttä koskevassa tavoitteessa on kiinnitetty huomiota myös melutasoltaan muuta ympäristöä hiljaisempiin alueisiin:

> *"Olemassa oleva ympäristö (luonto ja rakennettu ympäristö) on lähtökohtana Satakunnan alueiden käytön suunnittelulle. Maankäytön suunnittelun keinoin edistetään ekologisesti, sosiaalisesti, taloudellisesti ja kulttuurisesti kestävän sekä vetovoimaisen alue- ja yhdyskuntarakenteen luomista Satakunnassa. Tavoitteena on, että Satakunnan maakunta tarjoaa asukkailleen myös tulevaisuudessa viihtyisän, turvallisen ja terveellisen elinympäristön, missä ympäristön ekologista kestävyyttä ei ylitetä tai vaaranneta. Maankäytön suunnittelussa otetaan huomioon ekologisesti tai virkistyskäytön kannalta merkittävät ja yhtenäiset luonnonalueet sekä melutasoltaan muuta ympäristöä hiljaisemmat alueet."*

3. MELUTASOLTAAN HILJAISTEN ALUEIDEN KARTOITTAMINEN SATAKUNNASSA

3.1. Melutasoltaan hiljaisten alueiden pilottiselvitys Satakunnassa

Satakunnassa toteutettiin pääosin vuonna 2003 melutasoltaan hiljaisten alueiden pilottiselvitys eli HiljaPiSa-projekti. Työn tavoitteena oli löytää Satakunnan maakunnallisesti merkittävät hiljaiset alueet – "hiljaisuuden keitaat" – sekä kehittää terminologiaa ja kartoittamiseen soveltuvia menetelmiä. Selvitys oli samalla Satakunnan maakuntakaavan taustaselvitys. Selvityksen laadintaa rahoittivat ympäristöministeriö sekä liikenne- ja viestintäministeriö. Työn toteutuksesta vastasi Satakuntaliitto. Selvitys on julkaistu ympäristöministeriön julkaisusarjassa ja siihen on mahdollista tutustua tarkemmin mm. ympäristöministeriön www-sivuilla (http://www.ymparisto.fi/julkaisut).

Selvityksessä kehitetyssä luokittelussa hiljaiset alueet jaettiin luonnonrauha-alueisiin, maaseutumaisiin ja kaupunkimaisiin hiljaisiin alueisiin sekä erityiskohteisiin (Kuva 1). Satakunnasta erottui 25 maakunnallista merkitystä omaavaa hiljaista aluetta, jotka täyttivät luokittelun kriteerit. Luonnonrauha-alueita eroteltiin 9 kpl, maaseutumaisia hiljaisia alueita 12 kpl ja erityiskohteita 4 kpl. Kokonaisuutena Joutsijärven alue todettiin Satakunnan "hiljaisten alueiden helmeksi" eli kohteeksi, jossa on hyvät edellytykset kuunnella luonnon ääniä ilman ihmisen toiminnasta aiheutuvia häiriötekijöitä. Kohteiden rajaukset ovat suuntaa-antavia.

Kaupunkimaisten hiljaisten alueiden osalta päädyttiin sellaiseen ratkaisuun, että niitä ei luetteloitu erikseen. Perusteluna tälle oli, että tiedon määrä kaupunkimaisista kohteista oli riittämätöntä ja niiden tarkastelu kuuluu ensisijaisesti yleiskaavatasolle.

Satakunnan erityiskohteille todettiin olevan tyypillistä, että ne omaavat erityisarvoja, joiden takia ne on nostettu esille selvityksessä. Ehdotetuista kohteista kaksi on maailmanperintökohdetta, yksi kansallinen kaupunkipuisto ja yksi merellä sijaitseva suosittu matkailu- ja virkistyskohde. Kohteiden yleisluonne vaikuttaa siihen, että myös niiden äänimaisemaan kohdistuu odotuksia. Nämä tekijät on hyvä ottaa huomioon muun muassa alueiden käyttöä suunniteltaessa.

Näiden erikseen rajattujen hiljaisten aluekokonaisuuksien lisäksi etenkin Satakunnan maaseutualueilla mainittiin olevan monia pienialaisia kohteita, joilla hiljaisuuskriteerien mukaiset ehdot voivat täyttyä. Tällaisia alueita on esimerkiksi Sääksjärven etelä- ja luoteisosissa Kokemäellä ja Kodisjoen sekä Lapin kuntien eteläosissa. Lähtökohtana maakuntatasoisessa selvityksessä kuitenkin oli, että pienialaisia kohteita ei tarkasteltu ilman erityisperusteluita.

Useilla selvityksessä esille nousseilla kohteilla katsottiin olevan merkitystä virkistyskäytön ja luontomatkailun kannalta.

---

[9] Satakuntaliitto 2004a

LUONNONRAUHA-ALUEET (lra)

- Luonnon äänet ovat hallitsevia alueen äänimaisemassa <-> alueella on mahdollisuus nauttia luonnon äänistä ja kokea luonnon rauhaa ja luonnossa hiljentymistä.
- Ihmisen toiminnasta aiheutuvat äänet ovat satunnaisia ja vähäisiä.

■ Tyypillisesti kaukana taajamarakenteesta sijaitsevia laajoja metsäalueita, ulkoilu- ja virkistysalueita, suojelualueita ja suojelutarkoituksiin varattuja alueita lähiympäristöineen

MAASEUTUMAISET HILJAISET ALUEET (mha)

- Luonnon äänet ovat vallitsevia alueen äänimaisemassa <-> alueella on mahdollisuus nauttia luonnon äänistä sekä äänimaiseman yleisestä levollisuudesta.
- Ihmisen toiminnasta aiheutuvia ääniä kuuluu, mutta ne ovat vaimeita ja ajoittaisia.
- Monet äänistä ovat äänimaisemalle tyypillisiä; esimerkiksi äänet, jotka syntyvät maa- ja metsätalouden harjoittamisesta tai vesialueilla veneilystä.

■ Tyypillisesti harvaan rakennettuja maaseutualueita, maa- ja metsätalouden harjoittamisen alueita sekä saaristo- ja merenranta-alueita.

KAUPUNKIMAISET HILJAISET ALUEET (kha)

- Luonnon äänet ovat kuultavissa ja ne erottuvat hyvin alueen äänimaisemassa.
- Ihmisen toiminnasta aiheutuvia ääniä kuuluu, mutta ne ovat lähiympäristöä vaimeampia, eivätkä ne peitä alleen luonnon ääniä.

■ Tyypillisesti taajamarakenteen läheisyydessä tai taajaman sisällä olevia ulkoilu- ja virkistysalueita, läpikulkuliikenteeltä rauhoitettuja asuinalueita ja laajoja puistoalueita.

ERITYISKOHTEET (erk)

■ Luonnon äänillä ja äänimaiseman yleisluonteella on kohteen ominaisuuksiin liittyvä erityismerkitys, esimerkiksi maailmanperintökohde tai muu matkailullinen merkitys tai alueen äänimaiseman arvo liittyy vain tiettyyn vuoden- tai vuorokauden aikaan.

Kuva 1. Hiljaisten alueiden luokittelu Satakunnassa toteutetussa selvityksessä [10]

[10] Karvinen & Savola 2004:20

Melutasojen ohjearvoja koskevan valtioneuvoston päätöksen (993/1992)[11] mukaan virkistysalueilla ja luonnonsuojelualueilla melutaso ei saa ylittää päiväohjearvoa 45 dB eikä yöohjearvoa 40 dB. Näillä alueilla pyritään muita alueita tiukemmilla ohjearvoilla turvaamaan mahdollisuus nauttia hiljaisuudesta ja luonnon äänistä. Kun hiljaisilla alueilla pyritään turvaamaan mahdollisuus kuulla luonnon ääniä, muodostavat valtioneuvoston päätöksen mukaiset ohjearvot lähtökohdan myös hiljaisten alueiden määrittelylle. Melun kokemiseen vaikuttavat keskimääräisen melutason lisäksi melun ominaisuuksiin liittyvät muut tekijät, kuten meluhuiput, melun toistuvuus, melun ajallinen jakautuma, hiljaisten jaksojen pituus ja melun taajuusjakautuma.[12]

3.2. Satakunnan maakuntakaavan taustaselvitys

Satakunnan alueelta laadittu melutasoltaan hiljaisten alueiden pilottiselvitys on maakuntakaavoituksen perusaineistoa, joka liittyy mm. maakuntakaavan alueiden käytön ekologista kestävyyttä koskeviin tavoitteisiin (ks. luku 1.2.). Tätä perusaineistoa hyödynnetään maakuntakaavan valmisteluvaiheessa. Melutasoltaan hiljaisten alueiden käsittely kaavoituksessa on uutta ja Satakunnan seutukaavassa 5 ei ole aiheeseen liittyviä merkintöjä [13]. Tosin jo vuonna 1994 yhdessä kannanotossa, joka annettiin Satakunnan seutukaavan 5 ehdotuksesta, kiinnitettiin huomiota hiljaisuusteemaan [14].

Selvityksellä ei ole suoraan lakiin perustuvia oikeudellisia vaikutuksia, joten selvityksen ehdotukset eivät ole viranomaisia tai maanomistajia sitovia. Hiljaisten alueiden käsittelyn eteneminen selvityksen valmistumisen jälkeen täsmentyy Satakunnassa vaiheittain. Ensimmäisessä vaiheessa on käyty läpi selvityksestä saatu palaute, tehty tarpeelliset tarkistukset ja koostettu ehdotus Satakunnan maakuntakaavaan merkittävistä melutasoltaan hiljaisista alueista. Ensimmäisen vaiheen tulokset on raportoitu tässä selvityksessä. Tämän jälkeen hiljaisten alueiden huomioonottaminen Satakunnan maakuntakaavassa täsmentyy valmisteluvaiheen aineistosta ja kaavaehdotuksesta saatavan palautteen pohjalta. Lopullinen alueiden käytön yhteensovittaminen tapahtuu maakuntakaavoituksessa ja kuntien yleiskaavoituksessa, joiden yhteydessä myös maanomistajilla on mahdollisuus kommentoida melutasoltaan hiljaisiksi alueiksi ehdotettavia alueita. Kuvassa 2 on esimerkki Merikarvialla sijaitsevasta Ouran saaristosta.

4. ”HILJAISUUDEN KEITAAT SATAKUNNASSA”- SELVITYKSESTÄ SAATU PALAUTE

Toukokuussa 2004 valmistunut Satakunnan melutasoltaan hiljaisten alueiden maakunnallinen pilottiselvitys postitettiin valmistumisensa jälkeen laajalti tiedoksi eri tahoille. Lähetekirjeessä[15] todettiin, että selvitys on yksi Satakunnan maakuntakaavan taustaselvityksistä. Samalla todettiin, että eri tahoilla on mahdollisuus esittää kommentteja selvityksen sisällöstä jo tässä vaiheessa. Palautetta saatiin 15 eri taholta; yksi mielipiteeksi luokiteltu kannanotto annettiin jo ennen julkaisun painamista ja kaksi lausuntoa tuli selkeästi myöhässä. Kaksi yksityistä henkilöä otti yhteyttä Satakuntaliittoon tiedotusvälineissä olleen artikkelin perusteella ja tämän jälkeen em. henkilöt antoivat myös kirjallisen kannanoton selvityksessä ehdotetuista alueista. Kirjallisissa kannanotoissa oli useiden yksityisten henkilöiden allekirjoitus. Yhteenveto saadusta palautteesta on esitetty liitteessä 1.

Alue-ehdotuksiin liittyvä palaute on liitteessä 1 kirjattu karttaesitykseksi ja muu aineisto on koostettu ja lyhennetty teemoittain eri ryhmiin. Palautteesta on laadittu lisäksi erillinen luettelo lähinnä suunnittelijoiden käyttöön, mistä ilmenee kommentoijataho sekä saatu palaute [16]. Julkaisusta saatu palaute täydentää maakuntakaavan taustaselvityksiin liittyvää aineistoa. Selvityksen sekä saadun palautteen pohjalta tehdään ehdotus melutasoltaan hiljaisten alueiden osoittamiseksi Satakunnan maakuntakaavaan.

5. PALAUTTEEN POHJALTA TEHDYT ALUETARKISTUKSET JA KOMMENTIT

”Hiljaisuuden keitaat Satakunnassa” - selvityksessä esitettyihin aluerajauksiin tehdään palautteen perusteella seuraavat tarkistukset (kuva 3):

- Selvityksen kohteen nro 3, Pinkjärvi-Lastensuo, rajausta supistetaan alueen luoteisosista Luvian rajalla ja alueen itäosista Nakkilan rajalla. Perusteluna rajauksen tarkistukselle on, että näin alueeseen saadaan rajattua olennaisin osa luonnonrauha-aluetta.

- Selvityksen kohde nro 15, Vuorijärven seudun maaseutumainen hiljainen alue, poistetaan Satakunnan maakunnallisesti merkittävistä hiljaisista alueista. Perusteluna tälle on, että yksityiskäytössä olevan ralliharjoitusalueen käyttö on mittavampaa kuin selvityksen teon yhteydessä oli tiedossa.

---

[11] Valtioneuvosto 1992
[12] Karvinen & Savola 2004:21
[13] Satakuntaliitto 2001
[14] Karvinen & Savola 2004: 7
[15] Satakuntaliitto 2004
[16] Savola 2004

- Lisäksi selvityksen valmistumisen jälkeen on tullut tietoon, että kohteen nro 1, Haapa-, Huidan- ja Mustakeitaan suoalueen itäpuolella sijaitsevaa olemassa olevaa ja moottoriurheilualuetta on suunniteltu laajennettavan ja toimintaa tehostettavan. Alue on osoitettu Satakunnan seutukaavassa 5 moottorialueeksi (Lakiakangas E-201). Toteutuessaan hankkeella on vaikutuksia Huidankeitaan alueen itäosan äänimaisemaan silloin, kun moottoriurheilualue on käytössä. Tämän vuoksi alueen rajausta on syytä muuttaa siten, että Haapa- ja Huidan-keitaan alue poistetaan kohteen nro 1 muodostamasta kokonaisuudesta. Samalla kohteen nro 1 nimi muuttuu Mus-tansaarenkeitaan suoalueeksi. Mus-tansaarenkeitaan alueen itäosista etäisyys moottoriurheilualueelle on yli kahdeksan kilometriä.

Ei muutoksia palautteen perusteella:

- Selvityksen kohteen nro 19, Haapavuoren metsäalueen maaseutumainen hiljainen alue, säilytetään ennallaan. Laskettelukeskuksesta kantautuva musiikki on pitkälti sidottu vuoden- ja vuorokaudenaikaan ja ääntä voidaan pitää satunnaisena.

- Selvityksen kohde nro 23, Vanha Rauma, on luokiteltu selvityksessä erityiskohteeksi sen vuoksi, että kohde ei täytä selvityksessä esitettyjä hiljaisten alueiden kriteereitä. Alueen erikoisluonteen vuoksi kohde on kuitenkin nostettu esille selvityksessä, koska melutasoltaan muuta ympäristöä hiljaisempien alueiden vaalimiseen – myös Vanhan Rauman alueella - tulisi kiinnittää huomiota myös tarkemman maankäytön suunnittelun yhteydessä.

- Sääksjärven eteläosaan palautteessa esitetty maaseutumainen hiljainen alue erottuu ympäristöstään muuta ympäristöä hiljaisempana alueena Kokemäellä, kuten saadussa palautteessakin on esitetty. Alue on myös mainittu selvityksessä esimerkkinä Satakunnan maaseutualueilla sijaitsevista pienialaisista kohteista, joilla hiljaisuuskriteerien mukaiset ehdot voivat täyttyä. Muita tällaisia alueita on todettu sijaitsevan esimerkiksi Kodisjoen sekä Lapin kuntien eteläosissa. Lähtökohtana maakuntatasoisessa selvityksessä kuitenkin oli, että pienialaisia kohteita ei tarkasteltu ilman erityisperusteluita. Lisäksi Sääksjärven eteläosien metsäalueen äänimaisemaan vaikuttaa ajoittain ehdotetun alueen länsipuolella sijaitseva ampumarata. Sääksjärven eteläosaa ei edellä mainituin perustein lisätä selvityksen kohteeksi.

Kuva 2. Ouran saaristossa Merikarvialla äänimaisemaa hallitsevat meri ja tuuli.

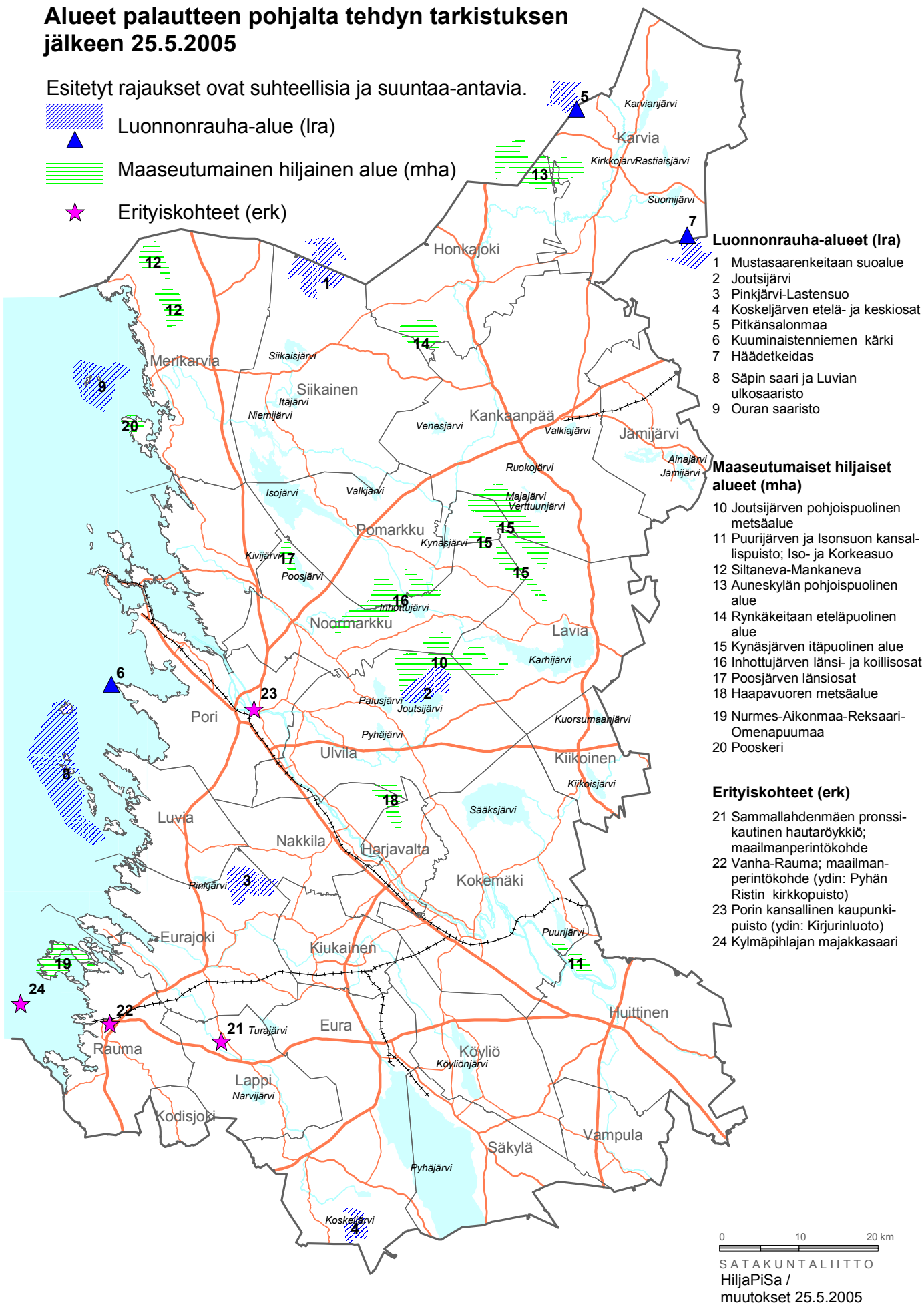

Kuva 3. Satakunnan maakunnallisesti merkittävät luonnonrauha-alueet, maaseutumaiset hiljaiset alueet ja erityiskohteet 25.5.2005. Alueet perustuvat ”Hiljaisuuden keitaat Satakunnassa” – selvityksestä saadun palautteen pohjalta tehtyihin tarkistuksiin.

6. MELUTASOLTAAN HILJAISTEN ALUEIDEN MERKITSEMISTÄ JA OIKEUSVAIKUTUKSISTA MAAKUNTAKAAVASSA

Vähintään maakunnallisesti merkittävät melutasoltaan muuta ympäristöä hiljaisemmat alueet voidaan maakuntakaavassa osoittaa osa-alueiden erityisominaisuuksia ilmaisevalla merkinnällä. Merkintöinä voidaan käyttää (melualueen tapaan) rasteri- tai viivamerkintöjä. Erityisominaisuuksia osoittavien merkintöjen alueella voi olla monenlaista alueidenkäyttöä. Alueen pääkäyttötarkoituksen tulee kuitenkin olla sopusoinnussa hiljaisuusvaatimuksen kanssa ja se voi siten olla lähinnä maa- ja metsätalousvaltainen alue, virkistysalue tai luonnonsuojelualue. Hiljaisia alueita osoittavia merkintöjä voidaan siis käyttää muiden merkintöjen kanssa päällekkäisesti.[17]

Hiljaisiin alueisiin voidaan liittää myös tarpeellisia kaavamääräyksiä. Ohessa on ympäristöministeriön maakuntakaavamerkintöjä ja määräyksiä käsittelevässä oppaassa[18] esitetty esimerkki suunnittelumääräyksestä:

- *”Alueen suunnittelussa tulee erityistä huomiota kiinnittää alueen säilymiseen hiljaisena siten, että luonnon äänistä ja hiljaisuudesta nauttiminen on mahdollista”.*

Maakuntakaavamerkintöjen ja niihin liittyvien määräyksien vaikutukset kohdistuvat yksityiskohtaisempaan kaavoitukseen ja muuhun viranomaisen harjoittamaan alueiden käyttöä koskevaan suunnitteluun ja päätöksentekoon. Tällaisia muita suunnitelmia voivat olla esimerkiksi suojelualueita koskevat käyttö- ja hoitosuunnitelmat tai virkistyskäyttöön ja luontomatkailuun liittyvät kehittämissuunnitelmat. Pelkästään hiljaisuuteen perustuen ei voida asettaa rajoituksia esimerkiksi metsien hoidolle tai käytölle, metsästykselle tai asuin- ja lomarakentamiselle. Vaikutukset eivät myöskään kohdistu suoraan yksityisiin tahoihin. Hiljaisten alueiden kaavamerkintä voi kuitenkin vaikuttaa hiljaista aluetta ympäröivän alueen jatkosuunnitteluun.[19]

Kainuun maakuntakaavaluonnoksessa 25.10.2004 (valmisteluvaiheen aineisto) on ensimmäisen kerran osoitettu hiljaisia alueita maakuntakaavatasolla. Alueet on selvitetty Satakunnassa tehdyn pilottiselvityksen periaatteita noudattaen. Alueiden lopullinen käsittelytapa täsmentyy kaavaprosessin kuluessa. Yhdessäkään vahvistetussa maakuntakaavassa ei ole toistaiseksi osoitettu melutasoltaan muuta ympäristöä hiljaisempia alueita.

7. EHDOTUS MELUTASOLTAAN HILJAISTEN ALUEIDEN OSOITTAMISTAVASTA SATAKUNNAN MAAKUNTAKAAVASSA

Satakunnan maakuntakaavan laatiminen on valmisteluaineiston kokoamisvaiheessa, jossa yhteensovittamista muiden käyttötarkoitukseltaan erilaisten aluevarausten osalta ollaan parhaillaan tekemässä. Tässä vaiheessa esitetään, että melutasoltaan muuta ympäristöä hiljaisemmat alueet otetaan huomioon Satakunnan maakuntakaavassa luvuissa 7.1. – 7.2. esitetyllä tavalla.

7.1. Melutasoltaan hiljaisia alueita koskevat merkintäehdotukset Satakunnassa

Satakunnan maakuntakaavassa melutasoltaan hiljaisten alueiden merkintätapana ehdotetaan käytettävän osa-alueiden erityisominaisuuksia ilmentävää viivamerkintää (kuva 4). Viiva ehdotetaan merkittävän katkoviivalla, koska melutasoltaan hiljaisten alueiden rajaukset ovat suuntaa-antavia hiljaisuuden perusluonteen vuoksi. Osa-alue määritellään nimenomaan melutasoltaan hiljaiseksi alueeksi eikä pelkästään hiljaiseksi alueeksi. Lähtökohtana em. muotoilulle on melun määrittely: melulla tarkoitetaan yleensä liikenteen, teollisuuden, rakentamisen, vapaa-ajan toimintojen, kunnossapitotöiden ja sotilastoiminnan aiheuttamaa ympäristömelua ja tärinää [20].

Alueen pääasiallinen maankäyttömuoto osoitetaan aluevarausmerkinnällä, joka tulee olla sopusoinnussa hiljaisuusvaatimuksen kanssa.

Alueen ollessa pieni ehdotetaan, että alueiden hiljaisuuteen liittyvät arvot otetaan huomioon alueen päämaankäyttöluokan yhteydessä suunnittelumääräyksinä [21].

---

[17] Ympäristöministeriö 2003
[18] Ympäristöministeriö 2003
[19] vrt. esim. ympäristöministeriö 2002
[20] vrt. ympäristöministeriö 2004:9
[21] Ympäristöministeriö 2003:20

Melutasoltaan hiljaisiin alueisiin ehdotetaan liitettävän seuraava suunnittelumääräys Satakunnan maakuntakaavassa:

- *Alueen ja sen lähiympäristön suunnittelussa tulee kiinnittää erityistä huomiota alueen säilymiseen hiljaisena siten, että luonnon ääniien ja hiljaisuuden kokeminen on mahdollista.*

Ehdotettu suunnittelumääräyksen sisältö poikkeaa hieman ympäristöministeriön merkintäoppaan esimerkistä [22]:

- Suunnittelumääräyksen muotoilussa on haluttu kiinnittää huomiota melun leviämisen luonteeseen ja tämän vuoksi tekstiin on lisätty myös maininta melutasoltaan hiljaisen alueen lähiympäristöstä.
- Nauttiminen on korvattu sanalla kokeminen. Perusteluna tälle on, että luontokokemukset ovat yksilöllisiä tapahtumia – toiset nauttivat hiljaisuudesta, mutta joillekin hiljaisuus ja pelkkien luonnonäänien kuuleminen voi olla kielteinen kokemus. Ihmisen kokemuksellinen tulkinta äänimaisemasta vaihtelee ja näin ollen on perusteltua puhua myös suunnittelumääräyksessä hiljaisuuden kokemisesta eikä nauttimisesta.

Melutasoltaan pienialaisten hiljaisten kohteiden osalta ehdotetaan, että alueen päämaankäyttövarausta ilmaisevaan merkintään liitetään suunnittelumääräys. Pienialaisia kohteita ei merkitä erikseen kaavaan.

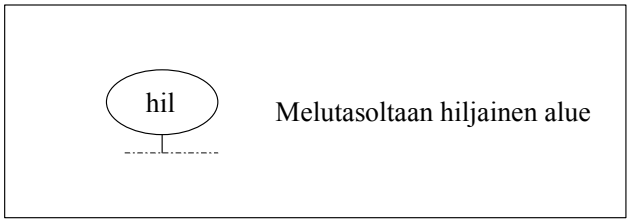

Kuva 4. Melutasoltaan hiljaisia alueita koskeva merkintäehdotus Satakunnassa

7.2. Maakuntakaavaan ehdotettavat melutasoltaan hiljaiset alueet

Satakunnan maakuntakaavaan ehdotettavilla melutasoltaan hiljaisilla alueilla luonnonäänet hallitsevat äänimaisemaa ja ihmisen toiminnasta aiheutuvat äänet ovat selvästi tavanomaista alhaisempia. Alueilla on mahdollisuus nauttia luonnon äänistä ja äänimaiseman yleisestä levollisuudesta. Ihmisen toiminnoista aiheutuvat äänet ovat satunnaisia ja vähäisiä. Ihmistoiminnasta syntyvät äänet liittyvät tyypillisesti maa- ja metsätalouden harjoittamiseen, luonnon virkistyskäyttöön, luontomatkailuun tai veneilyyn.

Satakunnan maakuntakaavaan ehdotetaan osoitettavan osa-aluemerkinnällä yhteensä 5 melutasoltaan hiljaista aluetta. Alueet on esitetty kuvassa 5 ja ne ovat:

1. Mustansaarenkeitaan suoalue (pinta-ala noin 19 km²)
2. Joutsijärven pohjoispuolinen metsäalue (pinta-ala noin 49 km²)
3. Koskeljärven etelä- ja keskiosat (pinta-ala noin 10 km²)
4. Säpin saari ja Luvian ulkosaaristo (pinta-ala noin 75 km²)
5. Ouran saaristo (pinta-ala noin 30 km²)

Maakuntakaavaan ehdotettavien alueiden kuvaukset on esitetty liitteessä 2. Ehdotettujen alueiden osoittaminen perustuu Satakunnassa tehdyssä pilottiselvityksessä[23] esitettyihin luonnonrauha-alueisiin, selvityksestä saatuihin palautteisiin (liite 1) sekä palautteen perusteella tehtyihin tarkistuksiin. Luonnonrauha-alueet muodostavat selvityksessä selkeimmät melutasoltaan muuta ympäristöä hiljaisemmat aluekokonaisuudet hiljaisuuden kokemisen kannalta ja ne on perusteltua esittää omina aluekokonaisuuksina maakuntakaavassa.

Selvityksessä esitetty Joutsijärven maaseutumainen hiljainen alue ehdotetaan suurelta osin liitettävän maakuntakaavassa samaan aluekokonaisuuteen Joutsijärven luonnonrauha-alueen kanssa (vrt. kuva 3). Tämä maaseutumaisesta hiljaisesta alueesta ja luonnonrauha-alueesta muodostuva kokonaisuus muodostaa maakuntakaavaan merkittäväksi edellä ehdotetun Joutsijärven melutasoltaan hiljaisen alueen (kuva 5). Perusteluna tälle ehdotukselle on, että Satakunnassa on parhaat mahdollisuudet kuunnella luonnon ääniä ilman ihmisen toiminnasta aiheutuvia häiriötekijöitä nimenomaan Joutsijärven pohjoisosissa. Lisäksi Joutsijärven melutasoltaan hiljainen alue on osa merkittävää luontomatkailuun ja virkistyskäyttöön liittyvää Joutsijärven aluekokonaisuutta. Melutasoltaan hiljaiseksi alueeksi ehdotettavan alueen päämaankäyttömuoto on tällä hetkellä maa- ja metsätalous; alueen eteläosat ovat virkistyskäyttöalueena. Varsinaisen Joutsijärven eteläosat eivät sisälly ehdotettuun alueeseen.

[22] Ympäristöministeriö 2003
[23] Karvinen & Savola 2004

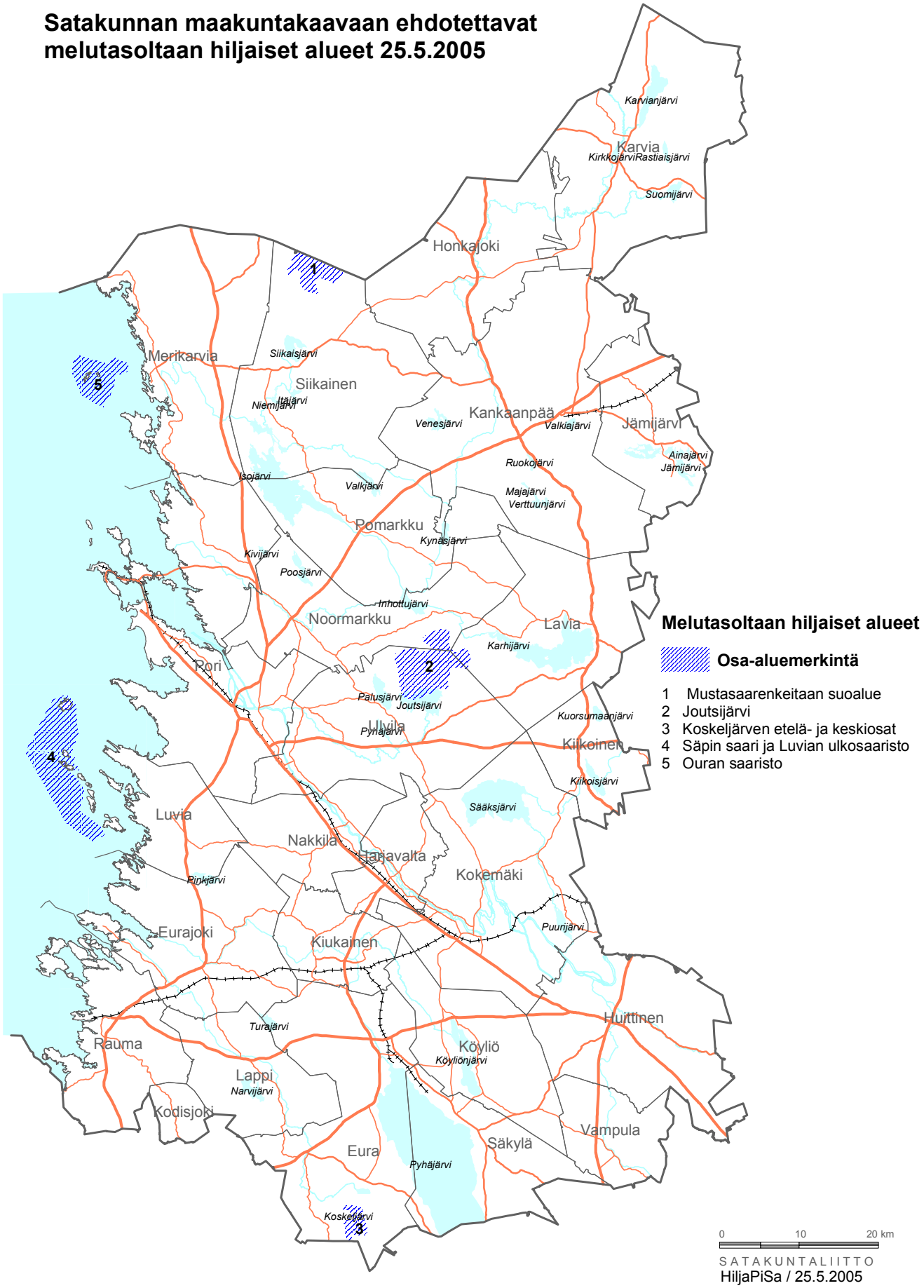

Kuva 5. Satakunnan maakuntakaavaan ehdotetaan merkittävän osa-aluemerkinnällä viisi melutasoltaan hiljaista aluetta (vrt. kuva 2).

7.2.1. Muut ehdotukset

Melutasoltaan hiljaista aluetta osoittavalla osa-aluemerkinnällä ehdotetaan osoitettavan kuvassa 2 esitetyistä laajoista luonnonrauha-alueista kaikki muut paitsi Pinkjärvi-Lastensuon alue. Pinkjärvi-Lastensuon alueeseen liittyvät luonnonrauha-arvot ehdotetaan otettavan huomioon maakuntakaavassa siten, että alueen muuhun maankäyttöön (suojeluvaraukset) liitetään suunnittelumääräys, jossa todetaan seuraavaa:

- *Alueen suunnittelussa tulee kiinnittää erityistä huomiota alueen säilymiseen hiljaisena siten, että luonnon äänien ja hiljaisuuden kokeminen on mahdollista.*

Edellä olevassa ehdotuksen osalta on syytä ottaa huomioon, että selvityksen tässä vaiheessa ei ole vielä tietoa, miten Satakunnan seutukaavassa 5 osoitettu URPO-rata otetaan huomioon maakuntakaavassa. Satakunnan seutukaavassa 5 URPO-rata on linjattu kulkemaan Pinkjärven-Lastensuon alueen kautta. Alue on suurelta osin Natura-aluetta. Toteutuessaan mahdollisella radalla olisi vaikutuksia Pinkjärven-Lastensuon alueen äänimaisemaan, vaikka rata linjattaisiin kulkemaan Pinkjärvi-Lastensuon alueen ulkopuolelta. Tästä syystä edellä mainittu suunnittelumääräys keskittyy vain alueen sisällä tapahtuvaan suunnitteluun.

Pienialaiset melutasoltaan hiljaiset kohteet ehdotetaan otettavan huomioon Satakunnan maakuntakaavassa siten, alueen muuhun maankäyttöön (suojelualuevaraus) liitetään seuraava suunnittelusuositus:

- *Alueen ja sen lähiympäristön suunnittelussa tulee kiinnittää erityistä huomiota alueen säilymiseen hiljaisena siten, että luonnon äänien ja hiljaisuuden kokeminen on mahdollista.*

Kohteet, joita edellä mainittu ehdotus koskee, ovat (vrt. kuva 3):

- Pitkänsalonmaa, Kauhanevan-Pohjankankaan kansallispuistoon rajoittuva Pohjankankaan osa (pinta-ala < 5 km²)
- Kuuminaistenniemen kärki (pinta-ala < 5 km²)
- Häädetkeidas, Satakunnan puoleinen alue (pinta-ala < 5 km²)

Selvityksessä ja sitä seuranneessa tarkistuksessa osittain uudelleen määritellyt maaseutumaiset hiljaiset alueet sekä erityiskohteet ehdotetaan otettavan huomioon maakuntakaavan muiden aluevarausmerkintöjen yhteydessä suunnittelumääräyksinä ja –suosituksina tapauskohtaisesti. Lisäksi aineistoa on hyvä hyödyntää mm. maakuntakaavan vaikutusten arvioinnin yhteydessä.

7.3. Maakuntakaavaan ehdotettavien melutasoltaan hiljaisten alueiden yleisluonnehdinta

Satakunnan maakuntakaavaan merkittäväksi ehdotetut melutasoltaan hiljaiset alueet on pilottiselvityksessä[24] luokiteltu luonnonrauha-alueiksi, joilla ihmistoimintojen määrä on maankäytön perusteella vähäisempää kuin ympäröivillä alueilla. Yhteistä näille alueille on, että ne sijaitsevat kaukana pääteistä ja tieliikenteen kohina kuuluu niille vain satunnaisesti. Muina satunnaisina ääninä voi kuulua yksittäisiä ääniä metsäautoteiltä sekä metsätalouskäyttöön, metsästykseen, retkeilyyn ja lentotoimintaan liittyviä ääniä. Yleisesti ottaen alueiden äänimaisema on levollinen ja luonnon äänien hallitsema ja niillä on hyvät edellytykset kuulla luonnon ääniä ilman ihmistoiminnoista aiheutuvia häiriötekijöitä. Kaikissa tilanteissa edellytykset eivät aina täyty, koska esimerkiksi säätila vaikuttaa äänien havaittavuuteen sekä kantautumiseen (kuvat 6 ja 7). Näin ollen kohteiden rajaukset ovat vyöhykkeenomaisia ja suuntaa-antavia.

Ehdotetuille alueille on myös tyypillistä, että suuri osa niiden pinta-alasta on jollakin tavalla suojelun piirissä. Poikkeuksen muodostaa Joutsijärven alue, josta osa on retkeily- ja ulkoilualuekäytössä ja osa metsätalouskäytössä.

Satakunnan edustan merialueella sijaitsevat kaksi melutasoltaan hiljaista aluetta erottuvat maankäytön perusteella omiksi aluekokonaisuuksiksi. Maankäytöllinen kokonaisuus huomioon ottaen molemmilla kohteilla on paremmat edellytykset kokea luonnonrauhaa kuin muilla saarialueilla. Toki näilläkin alueilla liikkuu ihmisiä (mm. retkeilijät ja kalastajat) ja merialueella on liikettä niin kesäisin (mm. veneily- ja kalastus) kuin talvisin (mm. moottorikelkkailu ja kalastus). Muita alueille kuuluvia ääniä aiheutuu lentotoiminnasta ja laivaliikenteestä.

Laajat rakentamattomat ranta-alueet ovat Satakunnassa harvinaisia, joten rannikolta on vaikea löytää selkeitä hiljaisten alueiden luokittelun kriteerit täyttäviä kohteita. Kuuminaisten niemen kärki Porissa täyttää kuitenkin luonnonrauha-alueiden kriteerit ja alue ehdotetaan otettavaksi huomioon Satakunnan maakuntakaavassa päämaankäyttövarauksen yhteydessä esim. suunnittelumääräyksenä.

Kaikilla maakuntakaavaan ehdotetuilla melutasoltaan hiljaisilla alueilla on todennäköisempää kokea hiljaisuutta kuin muilla alueilla Satakunnassa. Näiden erikseen rajattujen melutasoltaan hiljaisten aluekokonaisuuksien lisäksi Satakunnan maaseutualueilla on monia pienialaisia kohteita, joilla hiljaisuuskriteerien mukaiset ehdot voivat täyttyä.

[24] Karvinen & Savola 2004

Kuva 6. Retkeilijällä on mahdollisuus kokea luonnonrauhaa Joutsijärven pohjoispuolisella metsäalueella. Kuvassa Sisälmystenlahden autiotupa.

Kuva 7. Honkajoella sijaitsevaa Satakunnan seutukaavassa 5 (Lakiakangas, E-201) osoitettua Pesämäen moottoriurheilualueen käyttöä suunnitellaan tehostettavan. Mahdollisen laajennushankkeen toteutuminen lisää moottoriurheilualueella syntyvien melukertojen määrää. Haapa- ja Huidankeitaan alueet on tarkistuksen yhteydessä rajattu pois Satakunnan luonnonrauha-alueista sekä maakuntakaavaan merkittäväksi ehdotetuista melutasoltaan hiljaisista alueista niin, että rajaukseen sisältyy enää Mustansaarenkeitaan alue (reunaosien etäisyys moottoriurheilualueelle yli 8 km). Rajauksen supistaminen on perusteltua myös siksi, että nykyisenkin toiminnan aikana ko. alueelta voi kantautua ääniä mm. Huidankeitaalle.

8. VAIKUTUSTEN ARVIOINTI

Satakunnan maakuntakaavassa osoitettavat aluerajaukset ja niihin liittyvien määräyksien vaikutukset kohdistuvat yksityiskohtaisempaan kaavoitukseen ja muuhun viranomaisten harjoittamaan alueiden käyttöä koskevaan suunnitteluun ja päätöksentekoon. Tällaisia muita suunnitelmia voivat olla esimerkiksi suojelualueita koskevat käyttö- ja hoitosuunnitelmat tai virkistyskäyttöön ja luontomatkailuun liittyvät kehittämissuunnitelmat. Melutasoltaan hiljaisten alueiden kaavamerkintä vaikuttaa myös hiljaista aluetta ympäröivän lähialueen jatkosuunnitteluun. Hiljaisuutta koskevat merkinnät ja niihin liittyvät määräykset tai suositukset eivät rajoita esimerkiksi metsien hoitoa tai käyttöä, metsästystä tai estä asuin- ja lomarakentamista. Vaikutukset eivät myöskään kohdistu suoraan yksityisiin tahoihin.

Satakunnan maakuntakaavan yhtenä tavoitteena on, että Satakunnan maakunta tarjoaa asukkailleen viihtyisän, turvallisen ja terveellisen elinympäristön, missä ympäristön ekologista kestokykyä ei ylitetä tai vaaranneta. Melutasoltaan muuta ympäristöä hiljaisempien alueiden osoittaminen kaavassa tukee edellä mainittua tavoitteita. Alueiden osoittaminen tukee myös mm. seuraavaa tavoitetta: viihtyisä ja monipuolinen kulttuuri- ja luonnonympäristö tarjoaa otolliset olosuhteet asumiselle sekä ympäristöystävälliselle elinkeinotoiminnalle. Melutasoltaan muuta ympäristöä hiljaisempien alueiden merkitys luonnon virkistyskäytölle ja luontomatkailulle on merkittävää.

Ennakko-odotukset myönteisistä luontoelämyksistä vaikuttavat omalta osaltaan siihen, millaisiin ympäristöihin yksilö hakeutuu [25]. Mahdollisimman aidot ja manipuloimattomat luontokokemukset ovatkin keskeisiä vetovoimatekijöitä luonnonympäristöön suuntautuvassa luontomatkailussa [26]. Mahdollisuus kokea hiljaisuutta ja rauhaa nousee esille useissa matkailun vetovoimatekijöihin paneutuneissa matkailututkimuksissa[27]. Vetovoimatekijöiden yhteisvaikutus vaikuttaa monessa tapauksessa viime kädessä matkailijoiden paikanvalintaan. Mitä monipuolisemmat ovat vetovoimatekijät, sitä paremmat mahdollisuudet alueella on houkutella erilaisia matkailijaryhmittymiä ja vaikuttaa heidän oleskeluaikaansa [28]. Erilaiset matkailijaryhmät painottavat paikanvalinnassaan eri vetovoimaelementtejä [29]. Matkailun vetovoimatekijöiden kannalta olennaista on, että kohdealueella on mahdollisuus valita erilaisten vaihtoehtojen välillä. Mahdollisuus kokea luonnonrauhaa on siis yksi vetovoimatekijä muiden joukossa.

---

[25] mm. Järviluoma 1996
[26] Järviluoma 2001:79
[27] esim. Saarinen 1996, Erkkonen 1996
[28] Kauppila 2001
[29] Kauppila 2001

MAANKÄYTTÖ-LUOKKA/ Melutasoltaan hiljainen alue (osa-aluemerkintä)	**MUUTOKSET**		**VAIKUTUKSET**				
Suunnitelu-määräys	**Nykyiseen maankäyttöön**	**Seutukaavaan**	**Ihmisten elinoloihin ja elinympäristöön**	**Maa- ja kallioperään, veteen, ilmaan ja ilmastoon**	**Kasvi- ja eläinlajeihin, luonnon monimuotoisuuteen ja luonnonvaroihin**	**Alue- ja yhdyskuntarakenteeseen, yhdyskunta- ja energiatalouteen sekä liikenteeseen**	**Kaupunkikuvaan, maisemaan, kulttuuriperintöön ja rakennettuun ympäristöön**
			MAHDOLLISUUDET				
Alueen ja sen lähiympäristön suunnittelussa tulee kiinnittää erityistä huomiota alueen säilymiseen hiljaisena siten, että luonnon äänien ja hiljaisuuden kokeminen on mahdollista.	Ei vaikutuksia	Uusi asia	Tarjoaa mahdollisuuden aistia luonnon äänien synnyttämää äänimaisemaa niin, että ihmistoiminnoista syntyvät äänet eivät ole koko ajan läsnä äänimaisemassa. Ehdotetuilla alueilla on todennäköisempää päästä kokemaan hiljaisuutta kuin muilla alueilla. Mahdollisuudella kokea luonnonrauhaa on merkitystä mm. alueiden virkistys- ja matkailukäytössä. Tarjoaa uusia luontomatkailun ja virkistyskäytön kehittämismahdollisuuksia. Voi vaikuttaa välillisesti mm. maakunnan vetovoimaan.	Ei vaikutuksia	Edistää omalta osaltaan laajojen luontoalueiden säilymistä ja monimuotoisuutta (alueen äänimaiseman säilyminen mahdollisimman luonnonmukaisena).	Varmistaa, että yksityiskohtaisemmassa kaavoituksessa ja muussa viranomaisten harjoittamassa alueiden käyttöä koskevassa suunnittelussa ja päätöksenteossa alueen säilyminen melutasoltaan hiljaisena pyritään turvaamaan.	Varmistaa, että yksityiskohtaisemmassa kaavoituksessa ja muussa viranomaisten harjoittamassa alueiden käyttöä koskevassa suunnittelussa ja päätöksenteossa alueen säilyminen melutasoltaan hiljaisena pyritään turvaamaan.
			UHAT				
Alueen ja sen lähiympäristön suunnittelussa tulee kiinnittää erityistä huomiota alueen säilymiseen hiljaisena siten, että luonnon äänien ja hiljaisuuden kokeminen on mahdollista.	Ei vaikutuksia	Uusi asia	Muuta ympäristöä hiljaisemmat laajat aluekokonaisuudet menetetään, jos viimeisiä hiljaisuuden keitaita ei oteta huomioon maankäytön suunnittelussa. Tällä voi olla kielteisiä vaikutuksia mm. alueiden virkistyskäyttöön ja luontomatkailuun, koska mahdollisuus aistia pelkästään luonnon ääniä katoaa. Virkistyskäytön ja luontomatkailun määrän kasvaessa lisääntyvät myös ihmistoiminnoista syntyvät äänet. Melua aiheuttavien toimintojen tuottajat voivat kokea alueiden merkitsemisen maakuntakaavaan uhkana elinkeinotoiminnalleen.	Ei vaikutuksia.	Jos hiljaisia alueita koskevat tavoitteet eivät toteudu tai ristiriitoja ei pystytä ratkaisemaan, on vaara, että ihmistoiminnoista syntyvien äänien määrä lisääntyy myös viimeisillä lähes luonnontilaisenkaltaisilla äänimaisemasaarekkeilla.	Jos esitetyt tavoitteet eivät toteudu yksityiskohtaisemmassa kaavoituksessa ja muussa viranomaisen harjoittamassa alueiden käyttöä koskevassa suunnittelussa ja päätöksenteossa on vaarana, että viimeisetkin Satakunnan melutasoltaan muuta ympäristöä hiljaisemmat aluekokonaisuudet menetetään.	Jos esitetyt tavoitteet eivät toteudu yksityiskohtaisemmassa kaavoituksessa ja muussa viranomaisen harjoittamassa alueiden käyttöä koskevassa suunnittelussa ja päätöksenteossa on vaarana, että viimeisetkin Satakunnan melutasoltaan muuta ympäristöä hiljaisemmat aluekokonaisuudet menetetään. Tällä voi olla vaikutuksia esim. maisemaan ja kulttuuriympäristöön liittyvän kokemuksellisuuden monimuotoisuuden vähenemiseen. Vaikuttaa melutasoltaan hiljaista aluetta ympäröivän alueen suunnitteluun.

LÄHTEET

Erkkonen, Joel: Kävijätutkimusten yhtenäistäminen luonnonsuojelu- ja virkistysalueilla: tuloksia Pallas-Ounastunturin kansallispuiston kävijätutkimuksesta. *Luonto virkistys- ja matkailuympäristönä.* Toimittanut Jarkko Saarinen & Jari Järviluoma. Metsäntutkimuslaitoksen tiedonantoja 619, Rovaniemen tutkimusasema, 1996.

Euroopan yhteisö: Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2002/49/EY, annettu 27.6.2001, ympäristömelun arvioinnista ja hallinnasta. 2002. Euroopan yhteisöjen virallinen lehti. L 189/12 18.7.2002.

Järviluoma, Jari: Virkistäytymiseen ja matkailuun liittyvän luontosuhteen olemuksesta. *Luonto virkistys- ja matkailuympäristönä.* Toim. Jarkko Saarinen & Jari Järviluoma. Metsäntutkimuslaitoksen tiedonantoja 619, Rovaniemen tutkimusasema, 1996.

Järviluoma, Jari: Ympäristön käsitteestä luontomatkailun tulkintoihin. *Matkailuelämykset tutkimuskohteina.* Toim. Seppo Aho & Honkanen Antti & Saarinen Jarkko. Lapin yliopiston matkailun julkaisuja B, tutkimusraportteja ja selvityksiä 6. Lapin yliopisto, Rovaniemi 2001.

Karvinen, Päivi A. & Savola Anne: Hiljaisuuden keitaat Satakunnassa, HiljaPiSa. Suomen ympäristö 691, alueiden käyttö, ympäristöministeriö 2004.

Kauppila, Pekka: Matkakohteen valinta ja vetovoimatekijät: Esimerkkinä Kuusamon kesämatkailu. *Matkailuelämykset tutkimuskohteina.* Toim. Seppo Aho & Honkanen Antti & Saarinen Jarkko. Lapin yliopiston matkailun julkaisuja B, tutkimusraportteja ja selvityksiä 6. Lapin yliopisto, Rovaniemi 2001.

Maankäyttö- ja rakennuslaki (132/1999) ja –asetus (895/1999).

Saarinen, Jarkko: ”Matkailun maisemaan”: Saariselän matkailun vetovoimatekijät. *Luonto virkistys- ja matkailuympäristönä.* Toim. Jarkko Saarinen & Jari Järviluoma. Metsäntutkimuslaitoksen tiedonantoja 619, Rovaniemen tutkimusasema, 1996.

Satakuntaliitto: Satakunnan seutukaava 5. Seutukaavaselostus. Ympäristöministeriö vahvistanut 11.1.1999. Sarja A:255, Satakuntaliitto 2001.

Satakuntaliitto 2004a: Satakunnan maakuntakaava, tavoitevaihe 2003-2004. Tavoitteet. Sarja A:272, Satakuntaliitto 2004.

Satakuntaliitto 2004b: Tiedoksi ja mahdollista lausuntoa varten julkaisu ”Hiljaisuuden keitaat Satakunnassa”-julkaisu. Kirje, Satakuntaliitto 2004.

Savola, Anne: ”Hiljaisuuden keitaat Satakunnassa” –julkaisusta kesällä 2004 saatu palaute 15.11.2004. Julkaisematon luettelo kommenteista palautteen antajien mukaan ryhmiteltynä, Satakuntaliitto 2004.

Valtioneuvosto: Valtioneuvoston periaatepäätös toimintaohjelmasta luonnon virkistyskäytön ja luontomatkailun kehittämiseksi. Valtioneuvosto 13.2.2003.

Valtioneuvosto: Valtioneuvoston päätös melutason ohjearvoista (993/1992).

Ympäristöministeriö: Valtioneuvoston päätös valtakunnallisista alueidenkäyttötavoitteista. Maankäyttö ja rakennuslaki 2000-sarja. Opas 5. Ympäristöministeriö, Helsinki 2001.

Ympäristöministeriö: Maakuntakaavan oikeusvaikutukset. Maankäyttö- ja rakennuslaki 2000-sarja. Opas 7. Ympäristöministeriö, Helsinki 2002.

Ympäristöministeriö: Maakuntakaavamerkinnät ja –määräykset. Maankäyttö- ja rakennuslaki 2000-sarja. Opas 10. Ympäristöministeriö, Helsinki 2003.

Ympäristöministeriö: Meluntorjunnan valtakunnalliset linjaukset ja toimintaohjelma. Suomen ympäristö 696. Ympäristöministeriö, Helsinki 2004.

Ympäristöministeriö: Hiljaisten alueiden selvittäminen lähtenyt hyvin käyntiin. Tiedote, ympäristöministeriö 11.3.2005.

Ympäristönsuojelulaki (86/2000)

Ympäristönsuojeluasetus (169/2000)

LYHENNELMÄ ”HILJAISUUDEN KEITAAT SATAKUNNASSA”-JULKAISUSTA [30] SAADUISTA KOMMENTEISTA TEEMOITTAIN

1.1. Yleistä selvityksen laadinnasta

- Hyvä, että tällainen selvitys on tehty: nostaa näkyviin yhden maaseudun vetovoimatekijän, joka on yleensä jäänyt virallisissa selvityksissä unohduksiin. Rauhallinen ympäristö, jossa voi kuulla luonnon äänet ja omat ajatuksensa on monille tärkeä syy asua maaseudulla. Suurin osa maalla ja kaupungeissakin asuvista ihmisistä arvostaa asuinympäristössään hiljaisuutta tai maisemaan kuuluvia luonnon- tai ihmisen ääniä. Melusaaste laskee asuntojen hintaa.
- Informatiivinen ja sellaisena varsin kiinnostava pilottiselvitys. Kokonaisuutena julkaisu on hyödyllinen aineisto alueidenkäytön suunnittelussa.
- Hiljaisten alueiden määrittely on mielenkiintoinen ja myös historiallisten ympäristöjen kokonaisvaltaisen käsittelyn kannalta tervetullut tutkimus, joka avaa aivan uudenlaisia ulottuvuuksia kulttuuriympäristön huomioonottamiselle etenkin, jos selvityksen tulokset voidaan sisällyttää maakuntakaavoitukseen.
- On erinomainen asia, että Satakunnassa on tutkittu äänimaisemaa; sen merkitystä ihmisille, huomioimista maankäytössä ja hiljaisten alueiden sijoittumista. Tehtävä on vaikea ja tärkeä.

1. 2. Menetelmät

- Selvitys on käyttökelpoinen malli muille maakunnallisille liitoille maakuntakaavoituksen yhteydessä.
- Maakunnan osa-alueiden piirteiden sitominen syntyneeseen melukäsitteistöön antaa hyvän lähtökohdan julkaisun esimerkin soveltamiseen samanlaisten ja toisaalta erilaisten maakunnallisten, seudullisten ja paikallisten alueiden välillä.
- Julkaisussa pohditaan hiljaisuutta moniarvoisesti useiden toimijoiden tavoitteiden kautta.
- Selkeästi kirjattu käsitteistön kehittyminen työn aikana ja siihen liittyvät valinnat perusteluineen. Kartoittamisen vaihtoehtoisista työtavoista on havainnollisesti esitetty kuhunkin työtapaan liittyvät edut ja heikkoudet.
- Pilottiselvityksessä käytetyt menetelmät ja mittarit eivät täytä sellaisia kriteerejä, jotta raportissa esiteltyjä aluerajauksia voitaisiin suoraan soveltaa käytäntöön. Selvitys antaa viitteitä siitä, miten luonnonrauhan problematiikkaa voidaan ylipäätään tutkimusmielessä lähestyä.
- Kartoitus ei ole maakunnallisesti kattava ja kohteiden esilletulo perustui suurelta osin alueen asukkaiden (ei maanomistajien) ja alueella retkeilevien aktiivisuuteen. Tästä syystä kartoituksesta ei saa tulla merkintöjä maakuntakaavaan. Mikäli näin tapahtuu, joutuvat maanomistajat keskenään eriarvoiseen asemaan

1.3. Maankäytön suunnittelu

- Hyvä äänimaiseman suunnittelu lisää Satakunnan hyvinvointia ja vaurautta ja tulee huomioida sekä maakunnan että paikallisen tason suunnittelussa. Etenkin asenne, jolla melua aiheuttavia toimintoja sijoitetaan kauas metsään tai syvälle maaseudulle pilaa maakuntaa ja tuhoaa arvoja, joita sekä paikallinen väki että käypäläiset pitävät tärkeänä.
- Hyvää äänimaisemasuunnittelua on edellytettävä kaikkien tasojen suunnittelussa ja lupapolitiikassa.
- Meluaineksen vähentäminen muillakin valtakunnallisesti arvokkaissa kulttuuriympäristöissä, kylissä ja agraariympäristöissä olisi omiaan korostamaan näiden alueitten historiallista perusluonnetta.
- Hiljaisuuden alueiden varaaminen on haasteellista, se aiheuttaa ristiriitaisia toiveita ja pyrkimyksiä.
- Selvityksen aikana on noussut esille ongelmia, jotka saattavat olla seurauksena, jos esim. maankäyttöä ryhdytään ohjaamaan hiljaisuuden edistämisen/säilyttämisen näkökulmasta. Raportissa ei juuri lainkaan ole huomioitu näitä yhteiskunnallisia ja taloudellisia vaikutuksia.
- Luonnonrauha-alueiden määrittäminen on hyväksyttävissä ja niitä voidaan käyttää mm. matkailun edistämisessä. Ei ole kuitenkaan hyväksyttävää, että luonnonrauha-alueeksi määrittely toimii elinkeinopolitiikan ohjausvälineenä estäen esim. melua tuottavan yritystoiminnan.
- Luonnonrauha-alueita ei missään vaiheessa eikä missään muodossa tule merkitä maakuntakaavaan.

[30] Karvinen & Savola 2004

- “Hiljaisuuden leima” ei saa merkitä rajoituksia maaseudun yritystoiminnalle. Hiljaisuudesta tuskin tulee vielä pitkään aikaan sellaista myyntivalttia, että siitä olisi hyötyä maanomistajille ja sitä kautta maaseudun elinvoimaisuudelle.
- Hiljaisten alueiden rajaamiseen maakuntakaavassa nostaa esille mm. seuraavia ongelmia: mille etäisyydelle esim. moottorirata voidaan sijoittaa luonnonrauha-alueesta, johtaako maaseutumaisten hiljaisten alueiden rajausmerkintä ristiriitoihin maaseudun kehittämistavoitteiden kanssa? Ovatko rajauksiin kuulumattomat alueet äänimaisemallisesti menetettyjä, joilla ei ole enää mitään väliä?
- Kaupunkimaiset alueet ovat ongelmallisia hiljaisuuden ääniympäristöinä, koska niiden käyttö tuottaa väistämättä elementtejä, jotka ovat ristiriidassa hiljaisuuden tavoitteiden kanssa.
- Metsästys tulee sallia myös hiljaisiksi luokitelluilla alueilla.

1.4. Matkailunäkökulma

- Nyt kirjatuista hiljaisuuden keitaiden hiljaisuudesta täytyy pitää huolta; esim. niiden matkailullinen hyödyntäminen tulee rajoittaa käyttöön, joka säilyttää hiljaisuuden ja antaa kaikille mahdollisuuden nauttia siitä. Alueiden säilyminen hiljaisina voidaan turvata pitkällä tähtäimellä vain ottamalla ne huomioon omina kokonaisuuksinaan maankäytön suunnittelussa.
- Matkailullinen merkitys riippuu laajemmista asiayhteyksistä, hiljaisuus on vain osamahdollisuus tuotteistamisessa.
- Hyvä, että ns. hiljaiset alueet on kartoitettu. Maanomistajan suostumuksella tätä tietoa voidaan käyttää alueen markkinoinnissa.

1.5. Kehittämiseen liittyviä kannanottoja

- Oleellista ei niinkään ole äänettömyys, vaan äänten ja silmin aistittavan maiseman yhteensopivuus.
- Äänimaisema erilainen riippuen vuodenajasta, vuorokaudenajasta, säätilasta jne, Tätä ulottuvuutta ei raportissa maininnan lisäksi tarkemmin käsitellä; on kohtuutonta pilata talvinen äänimaisema vain sen vuoksi, ettei aluetta kelpuutettu hiljaisiin alueisiin kesämelunsa takia.
- Meluvyöhykkeiden rajaaminen on tavattoman vaikeaa. Valtatien humu on jatkuvaa, maastosta ja muusta äänitaustasta riippuen muutaman sadan metrin – jopa kymmenen kilometrin etäisyydelle. Yksittäiset paikallisteillä liikkuvat autot ovat myös ongelmallisia hiljaisten alueiden määrittelyn kannalta.
- Hiljaisten alueiden rajaamisen sijaan olennaista on äänimaiseman turvaaminen kaikissa toiminnoissa: meluvallit, melua vaimentavat metsävyöhykkeet, teknologian parantaminen, työaikoja koskevat määräykset ym. ovat ratkaisevia koko Satakunnan äänimaiseman kannalta.
- Meluavien toimintojen sijoittuminen Satakunnassa on kartoitettu liikenteen, moottoriurheilun, puolustusvoimien toimintojen ja turpeenoton osalta. Lentoliikenteen melualueen rajauksessa tulisi huomioida kiitoratojen suunnat ja nousevien tai laskevien lentokoneiden meluvyöhykkeet. Muita huomioonotettavia pistemäisiä lähteitä ovat myös hiihtokeskukset, toiminnassa olevat maa-aineksen ottoalueet ja pysyvät saha- tai muut puunkäsittelylaitokset.
- Kehittämisehdotukset nostavat esiin hiljaisuuden tutkimuksen ja edistämisen tarpeita. Julkaisu palvelee hyvin hiljaisten alueiden arviointia maakuntakaavoituksen tausta-aineistoiksi. Lisäksi julkaisulla tulee todennäköisesti olemaan merkittävä painoarvo yleiskaavojen ja YVA-menettelyn yhteydessä tehtävien hiljaisuusarviointien kehittämisessä.

Hilja-Pisa -raportti ja alueisiin liittyvä palaute (kesä 2004)

- palaute kirjoitettu punaisella

Satakunnan maakunnallisesti merkittävät luonnonrauha-alueet, maaseutumaiset hiljaiset alueet ja erityiskohteet

Esitetyt rajaukset ovat suhteellisia ja suuntaa-antavia.

Luonnonrauha-alue (lra)

Maaseutumainen hiljainen alue (mha)

Erityiskohteet (erk)

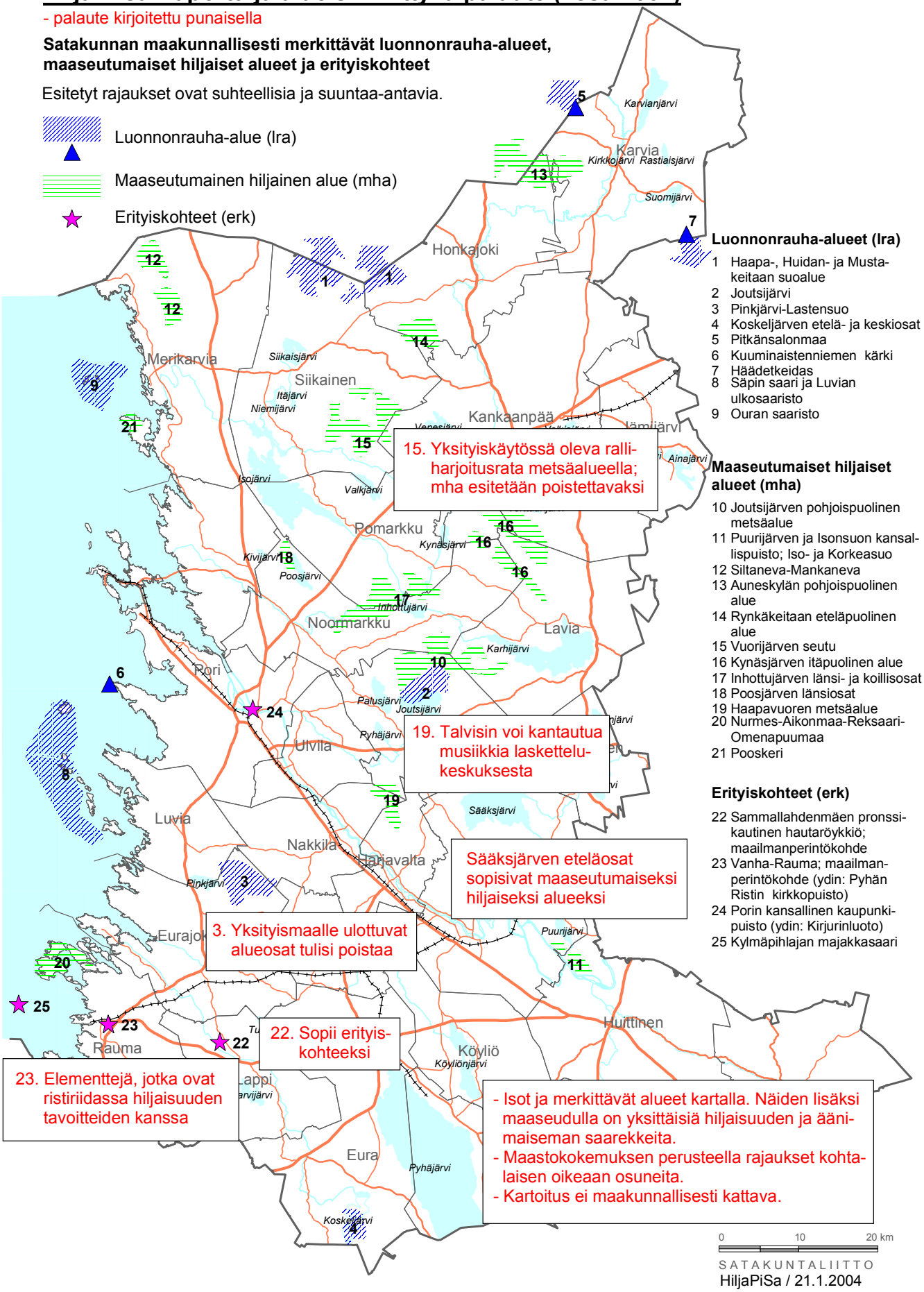

15. Yksityiskäytössä oleva ralli-harjoitusrata metsäalueella; mha esitetään poistettavaksi

19. Talvisin voi kantautua musiikkia laskettelu-keskuksesta

Sääksjärven eteläosat sopisivat maaseutumaiseksi hiljaiseksi alueeksi

3. Yksityismaalle ulottuvat alueosat tulisi poistaa

22. Sopii erityis-kohteeksi

23. Elementtejä, jotka ovat ristiriidassa hiljaisuuden tavoitteiden kanssa

- Isot ja merkittävät alueet kartalla. Näiden lisäksi maaseudulla on yksittäisiä hiljaisuuden ja äänimaiseman saarekkeita.
- Maastokokemuksen perusteella rajaukset kohtalaisen oikeaan osuneita.
- Kartoitus ei maakunnallisesti kattava.

Luonnonrauha-alueet (lra)

1 Haapa-, Huidan- ja Mustakeitaan suoalue
2 Joutsijärvi
3 Pinkjärvi-Lastensuo
4 Koskeljärven etelä- ja keskiosat
5 Pitkänsalonmaa
6 Kuuminaistenniemen kärki
7 Häädetkeidas
8 Säpin saari ja Luvian ulkosaaristo
9 Ouran saaristo

Maaseutumaiset hiljaiset alueet (mha)

10 Joutsijärven pohjoispuolinen metsäalue
11 Puurijärven ja Isonsuon kansallispuisto; Iso- ja Korkeasuo
12 Siltaneva-Mankaneva
13 Auneskylän pohjoispuolinen alue
14 Rynkäkeitaan eteläpuolinen alue
15 Vuorijärven seutu
16 Kynäsjärven itäpuolinen alue
17 Inhottujärven länsi- ja koillisosat
18 Poosjärven länsiosat
19 Haapavuoren metsäalue
20 Nurmes-Aikonmaa-Reksaari-Omenapuumaa
21 Pooskeri

Erityiskohteet (erk)

22 Sammallahdenmäen pronssikautinen hautaröykkiö; maailmanperintökohde
23 Vanha-Rauma; maailmanperintökohde (ydin: Pyhän Ristin kirkkopuisto)
24 Porin kansallinen kaupunkipuisto (ydin: Kirjurinluoto)
25 Kylmäpihlajan majakkasaari

SATAKUNTALIITTO
HiljaPiSa / 21.1.2004
- kommentit 15.11.2004

MAAKUNTAKAAVAAN EHDOTETTAVIEN MELUTASOLTAAN HILJAISTEN ALUEIDEN JA KOHTEIDEN KUVAUKSET

Satakunnan maakuntakaavaan ehdotetaan osoitettavan osa-aluemerkinnällä yhteensä viisi melutasoltaan hiljaista aluetta:

1. Mustansaarenkeitaan suoalue, pinta-ala noin 19 km²

Sijainti ja alueen yleiskuvaus:
- Siikaisten kunnan pohjoisosat Satakunnassa.
- Erämainen keidassuoalue, joka jatkuu pohjoiseen maakunnan rajan yli. Metsäsaarekkeet ympäröivät aluetta. Alueen reunaosissa on myös jonkin verran yksityis- ja metsäautoteitä. Alueen itäpuolella sijaitsevat Haapa- ja Huidankeitaan suoalueet. Erityisesti Huidankeitaan alue on retkeilykäytössä (retkeilyä palvelevat rakenteet ovat tosin huonossa kunnossa).
- Alueen eteläpuolella on Leppijärven kylä. Lisäksi alueen eteläpuolella on turvesuo.

Perustelut ja häiriötekijät:
- Alue on Satakunnan luonnontilaisimpia äänimaisema-alueita. Tyypillisiä ääniä ovat vuodenaikojen mukaan vaihtelevat suo- ja metsäluonnon äänet. Myös tällä alueella kuuluu ihmisen toimintaan liittyviä ääniä satunnaisesti.
- Satunnaisina ääninä voi kuulua mm. yksittäisten autojen, metsätalouden sekä retkeilijöiden ääniä. Alueelle voi satunnaisesti sääolosuhteista riippuen kantautua myös moottoriurheilun ja moottorikelkkailun ääniä yli kahdeksan kilometrin päässä sijaitsevalta Pesämäen moottoriurheilualueelta ja moottorikelkkailu-uralta. Myös alueen länsipuolella sijaitsee moottorikelkkailu-ura. Toisinaan myös Pohjankankaan ampuma-alueen äänet kantautuvat alueelle yli 20 kilometrin päästä. Nämä kaikki edellä mainitut häiriötekijät ovat kuitenkin satunnaisia ja niiden esiintyminen alueella riippuu mm. sääoloista.
- Merkittävä osa alueesta jatkuu Etelä-Pohjanmaan maakunnan puolelle (Isojoen kunnan eteläosat).

Maankäyttöön liittyvät varaukset ja tulevaisuuden näkymiä:
- Suuri osa suoalueesta kuuluu Natura 2000 -verkostoon sekä valtakunnalliseen soidensuojelun perusohjelmaan. Osa alueesta on muodostettu luonnonsuojelulain mukaiseksi soidensuojelualueeksi jo 1980-luvulla. Lisäksi alueella on myös sellaisia osia, jotka ovat pelkästään metsätalouskäytössä.
- Suuri osa suoalueesta on seutukaavassa osoitettu suojelualueiksi. Metsäalueilla ei ole kaavavarauksia.
- Alueen itäpuolella (etäisyys yli 8 km) olevaa moottoriurheilualuetta suunnitellaan laajennettavan. Toteutuessaan tällä tullee olemaan satunnaisia vaikutuksia jopa Mustasaarenkeitaan alueen äänimaisemaan lisääntyvän melun muodossa sääolosuhteista riippuen.

2. Joutsijärvi, pinta-ala noin 49 km²

Sijainti ja alueen yleiskuvaus:
- Ulvila (Kullaan kunta liittyi Ulvilan kaupunkiin vuoden 2005 alusta alkaen)
- Alue koostuu Joutsijärven pohjoispuolisesta ranta-alueesta sekä siihen rajoittuvasta kivisestä ja vaikeakulkuisesta metsäalueesta. Järven pohjoisosien kumpumoreenialueet ovat säilyneet rannoiltaan valtaosin rakentamattomina ja alueella on erämainen luonne. Järven ympäri kiertävältä retkeilyreitiltä on yhteys laajaan Satakunta-Pirkanmaa-reittiin. Joutsijärven alue on suosittu retkeilykohde.
- Alueen pohjoisosissa risteilee jonkin verran yksityis- ja metsäautoteitä, länsiosan pienillä järvillä on siellä täällä harvakseltaan loma-asutusta ja lisäksi alueella on muutama yksittäinen talousrakennus. Alueen kautta kulkee retkeilyreitti.
- Alueen eteläosan ulkopuoliselle Joutsijärven alueelle on keskittynyt mm. virkistyskäyttöpalveluihin liittyviä toimintoja, kuten leirintäalue ja leirikeskus sekä jonkin verran loma-asutusta (kaksi niemeä). Tuurujärven loma-asutus sijaitsee järven länsirannalla. Lisäksi aivan luonnonrauha-alueen kaakkoisosaan rajoittuu Kulhanlahden ja Jylhäjoen alueella olevaa loma-asutusta. Muilta osin aluetta ympäröivät maaseutumaiset kyläalueet peltoineen ja pieninen järvineen
- Moottorikäyttöisillä vesikulkuneuvoilla ajo on kielletty Joutsi- ja Tuurujärvien alueilla. Myös moottorikäyttöisellä ajoneuvolla ajo on kielletty jääpeitteisellä vesialueella koko vuoden.

Perustelut ja häiriötekijät:
- Joutsijärvi on edustava esimerkki Satakunnan lähes luonnontilaisista äänimaisema-alueista. Alueella yhdistyy mahdollisuus nauttia järveen ja metsäiseen ympäristöön liittyvistä luonnon äänistä, kauniista maisemista sekä erämaisesta tunnelmasta. Alue muodostaakin laajimman ja yhtenäisimmän melutasoltaan hiljaisen aluekokonaisuuden Satakunnassa. Alueen eteläreunan rajaus noudattelee Joutsijärven pohjoisrantaa.
- Alueella voi satunnaisesti kuulua retkeilijöiden tai yksittäisten autojen ääniä metsäautotieltä. Lisäksi Pori-Tampere-valtatieltä (VT 11) lähtöisin olevaa liikenteen huminaa voi satunnaisesti kuulua etenkin alueen eteläreunan vesialueelle, vaikka etäisyys tielle on yli viisi kilometriä.
- Joutsijärven pohjoispuolisella metsäalueella on mahdollisuus nauttia metsäiseen ympäristöön liittyvistä luonnon äänistä, kauniista maisemista sekä erämaisesta tunnelmasta

Maankäyttöön liittyvät varaukset ja tulevaisuuden näkymiä:
- Seutukaavassa lähes koko Joutsijärven alue sekä järven rantoja reunustavat metsäalueet on osoitettu retkeily- ja ulkoilualueeksi. Alue on Porin kaupungin omistuksessa. Lisäksi järveä ympäröi Joutsijärveä kiertävä ulkoilureitti. Joutsijärven pohjoispuolisella metsäalueella ei ole kaavavarauksia ja alue on metsätalouskäytössä.
- Osa Joutsijärven saarista on rauhoitettu luonnonsuojelulain nojalla ja seutukaavassa ne ovat osoitettu suojelualueina. Aivan alueen kaakkoisreunan ulkopuolella on Kulhanlahden ja Jylhäjoen alueen loma-asutusta koskeva ranta-asemakaava.
- Virkistyskäyttö ja retkeily alueella lisääntynevät entisestään tulevaisuudessa, koska alueella on keskeinen rooli luontomatkailun kehittämisessä Satakunnassa. Retkeily on hyvin ohjattu merkityille reiteille ja moottorikäyttöisten ajoneuvojen käyttökielto vesialueilla tukee alueen luonnonrauhan säilymistä myös tulevaisuudessa.
- Satunnaisesti alueelle voi kuulua autojen ääniä yksityis- ja metsäautoteiltä sekä lähinnä loma-asutukseen, retkeilyyn sekä metsätalouden harjoittamiseen liittyviä ääniä.

3. Koskeljärven etelä- ja keskiosat, pinta-ala noin 10 km²

Sijainti ja alueen yleiskuvaus:
- Eura
- Koskeljärvi on Lounais-Suomen suurin mökitön järvi. Lintuvesiarvon lisäksi järvellä on tärkeä virkistyskäytöllinen merkitys ja alueella on perinteisesti kalastettu ja metsästetty runsaasti. Alueen käyttöä virkistys- ja retkeilytarkoituksiin on kehitetty viimeaikoina mm. rakentamalla laavuja sekä polkuverkostoa. Aluetta ympäröivät lähimmät kyläalueet sijaitsevat Koskeljärvestä pohjoiseen sekä itään. Luonnonrauha-alue sijaitsee Koskeljärven etelä- ja keskiosissa.
- Osalla aluetta on Koskeljärven kalastusyhdistyksen esittämä moottoriveneilyn kieltävä rajoitus ja moottoriveneiden käyttö on kokonaan kielletty alueella klo 22.00 – 06.00 välisenä aikana.

Perustelut ja häiriötekijät:
- Koskeljärven keski- ja eteläosien äänimaisemaa hallitsevat monipuoliseen lintuveteen sekä alueen rantametsiin liittyvät luonnon äänet. Rakentamattomat ranta-alueet lisäävät mahdollisuutta kokea luonnonrauhaa niin järvellä kuin ympäröivillä metsäalueilla.
- Satunnaisesti alueelle kuuluu retkeilijöiden, veneilijöiden, metsätalouden ja metsästyskautena myös metsästyksen ääniä. Alueen länsireunalle kuuluu satunnaisesti autojen ääniä mm. hieman yli kahden kilometrin päässä sijaitsevalta yhdystieltä. Vastaavasti etenkin alueen pohjoisosaan voi kantautua ajoittain ääniä yli kolmen kilometrin päässä kulkevalta Yläne-Lappi-seututieltä. Reittilentokoneet lentävät usein alueen yli.

Maankäyttöön liittyvät varaukset ja tulevaisuuden näkymiä:
- Koskeljärvellä on oikeusvaikutteinen yleiskaava, alue kuuluu Natura 2000 - verkostoon ja seutukaavassa alue on osoitettu suojelualueeksi.
- Luonnonrauhan säilymisen kannalta ei ole tiedossa uhkatekijöitä.

4. Säpin saari ja Luvian ulkosaaristo (~Natura-alueet – Ira suhteessa muuhun merialueeseen), pinta-ala noin 75 km²

Sijainti ja alueen yleiskuvaus:
- Luvia
- Luvian ulkosaaristo on monipuolista Satakunnan saaristoluontoa. Suurin alueen saarista on Säpin saari, jossa yhdistyy ulkomeren ominaisuuksia ja sisäsaariston piirteitä metsäisyyden ja suojaisuuden vuoksi.

Perustelut ja häiriötekijät:
- Luvian uloin saaristovyöhyke muodostaa kokonaisuuden, jossa luonnonäänet ovat hallitsevassa asemassa. Alue on rajattu Säpin saarta ja Luvian ulkosaaristoa koskevan Natura 2000 -rajauksen mukaisesti: kyseisen rajauksen sisällä ihmistoimintojen määrä on vähäisempi kuin muulla Satakunnan edustan merialueella johtuen mm. siitä, että osa alueesta on vaikeakulkuista ja suuri osa alueesta on jo pitkään ollut osoitettuna suojelualueeksi seutukaavassa.
- Satunnaisesti alueella kuuluu niin kalastukseen, huviveneilyyn kuin laivojen kulkuun sekä retkeilijöiden toimintoihin liittyviä ääniä. Myös pienlentokoneiden äänet ovat täälläkin ajoittain läsnä sekä talvisin moottorikelkkailun äänet jäällä (mm. kalastus)

Maankäyttöön liittyvät varaukset ja tulevaisuuden näkymiä:
- Säpin saaressa ja Marjakarilla on luonnonsuojelualue. Lisäksi valtio omistaa laajoja vesialueita ja jonkin verran saaria, mutta suojelualuetta niille ei ole vielä perustettu. Alue kuuluu rantojensuojeluohjelmaan ja Natura 2000 -verkostoon. Seutukaavassa lähes koko alue on osoitettu suojelualueeksi. Valmisteluvaiheessa oleva oikeusvaikutteisessa rantaosayleiskaavassa on otettu huomioon myös suojelunäkökohdat.

5. Ouran saaristo (~Natura-alueet – Ira suhteessa muuhun merialueeseen), pinta-ala noin 30 km²

Sijainti ja alueen yleiskuvaus:
- Merikarvia.
- Ouran saaristoalue sijaitsee aivan avomeren tuntumassa ja alue muodostaa kokonaisuuden, jossa luonnonäänet hallitsevat alueen äänimaisemaa suuren osan ajasta. Saaristo koostuu sadoista, pääosin vähäpuustoisista tai puuttomista saarista ja luodoista. Alueen suuret keskussaaret kasvavat metsää ja pienempien saarien kasvillisuuteen on vaikuttanut alueella aiemmin tapahtunut laidunnus.
- Ouraluodossa sijaitsee vanha luotsiasema. Luoto on nykyisin Merikarvian kunnan omistuksessa ja sitä kehitetään virkistyskäyttökohteena.

Perustelut ja häiriötekijät:
- Ouran saaristoalue ulkomerellä erottuu omaksi kokonaisuudekseen Satakunnan edustan merialueella, koska alueella on vain vähän loma-asutusta. Luonnonäänet ovat alueella hallitsevia. Liikkuminen alueella on vilkkainta kesäaikana (virkistyskäyttö, loma-asutus). Talvisin alueelle voi kuulua moottorikelkkailun ja jäällä kulkevien autojen ääniä.
- Alue on rajattu likimain Natura-alueen rajauksen mukaisesti. Perusteluina tälle on, että kyseisen rajauksen sisällä olevalla alueella ihmistoimintoja on maankäytön perusteella vähemmän kuin lähiympäristön saarialueilla sekä yleensäkin muualla Satakunnan edustan merialueella. Suuri osa alueesta on osoitettu seutukaavassa suojelualueeksi.

Maankäyttöön liittyvät varaukset ja tulevaisuuden näkymiä:
- Pieniä osia alueesta on ostettu valtiolle suojelutarkoituksiin, mutta suojelualuetta ei ole vielä perustettu. Natura 2000 -alue kuuluu suurimmaksi osaksi rantojensuojeluohjelmaan. Seutukaavassa alue on osoitettu kokonaan suojelualueeksi. Alueella on oikeusvaikutteinen yleiskaava, jossa loma-asutusta on ohjattu Ouran alueen ulkopuolelle.

SATAKUNTALIITTO
PL 260, 28101 PORI
Pohjoisranta 11 D
Puh. (02) 620 4300
Fax (02) 620 4301
www.satakunta.fi